

Hyllning av Keynes

Robert Skidelsky är mest känd för sin stora biografi om John Maynard Keynes i tre band. Skidelskys nya bok *Keynes: Mästarens återkomst* har annat upplägg. Här handlar det till stor del om att Skidelsky skapar ett forum för att föra fram sin egen uppfattning om ekonomin och ekonomerna, och Keynes är hjälten på vars berömmelse han rider.

Skidelsky säger att han ”inte till yrket [är] nationalekonom”. Han beskriver sig själv som ”historiker bevandrad i nationalekonomi” (s 22). Men inte heller Keynes vill han betrakta som nationalekonom: ”I grund och botten var han inte alls någon nationalekonom”, men han ”tog på sig nationalekonomens mask för att få auktoritet” (s 100). Med denna utgångspunkt blir en del saker i boken lättare att förstå.

”Hur keynesianismen avvecklades” fastslås som ett huvudtema i boken och ”den ursprungliga orsaken till dagens kris återfinns i nationalekonomins intellektuella kollaps” (s 26), vari ingår fjärmandet från Keynes. Det var denna kollaps som legitimerade avregleringen av finanssystemet och resulterade i kreditkraschen för några år sedan.

Keynes betoning av den genuina osäkerheten om framtiden är en aspekt som Skidelsky lägger stor vikt vid. I slutet av boken säger han t o m att huvudtesen i boken varit att de kriser som vi just upplevt har sin grund i ”nationalekonomins oförmåga att ta osäkerhet på allvar” (s 247). En naturlig parallell tråd i boken är Skidelskys mycket kritiska hållning till hypotesen om rationella förväntningar.

Boken är en debattbok där författaren ibland är störande säker på vad som är rätt och vad som är fel. Positioner beskrivs ofta utan de nyanser eller reservationer som de personer som placerats där skulle kräva. Skidelsky skriver i ett förord att han av recensenter av den första engelskspråkiga upplagan anklagats för att ge en ”vulgärversion av de ortodoxa teorier som [han] då och allt fortfarande anser har varit själva ursprunget till krisen”. Men denna kritik ser han inte som besvärande, utan tvärtom: ”det är alltid i sin vulgära version som teorier tillämpas och det borde vara ett test på en god ekonomisk teori att dess vulgarisering inte leder till usel politik” (s 20).

Några delar av boken är särskilt givande att läsa. Det gäller den klara och tydliga beskrivningen av den kris som blev synlig 2007-08. Det gäller också avsnitten om Keynes liv och idéer, där Skidelsky har mästerlig kunskap. Men visst kan man ställa sig frågande till en del av Skidelskys slutsatser, t ex: ”Jag tror dock att den senaste krisen bekräftar Keynes tes om betydelsen att spendera. Det är därför mästarens återkomst är nödvändig” (s 34). Här menar Skidelsky inte att problemet är att många länder har ackumulerat för stora budgetunderskott utan att de har spenderat för lite.

En och annan märklig detalj i översättningen undgår inte heller läsaren. ”Neoklassiker” och ”neoklassisk” dyker ofta upp på ett överraskande vis. Går man till den engelska upplagan finner man att det står ”New Classical” på dessa ställen. Översättaren ska måhända inte lastas för att han inte känner till att nationalekonomin håller sig med två begrepp som inte har identiskt innehåll: ”ny klassisk” (särskrivet) och ”neoklassisk”.

I en kritisk kommentar till hypotesen om rationella förväntningar läser vi: ”Besynnerligast av alla var påståendet

BOKANMÄLAN

Robert Skidelsky:
Keynes – Mästarens återkomst (övers Björn Kumm),
Karneval Förlag,
2011, 269 sidor,
ISBN 978-91-85703-39-5.

att marknads aktörer har korrekta föreställningar om vad som kommer att hända med priserna under obegränsad framtid” (s 26). Men detta är inte vad hypotesen säger, och går vi till den engelska texten finner vi ”correct beliefs on average” (min kursivering). De sista orden, ”i genomsnitt”, är helt avgörande, för de innebär ju att inte varje enskild aktör antas ha korrekta föreställningar om framtiden.

När det talas om ”devalveringen av pundet”, fast det hade varit mer korrekt med ”deprecieringen”, finner vi också att förvrängningen ligger i översättningen. Ricardo sägs ha uppdelat nationalprodukten ”i hyror, vinster och löner” (s 125), där ”hyror” uppenbarligen

kommit in i stället för jordräntor därför att det är första alternativet som ordbooken ger som översättning av *rent*. Varje grundkursstudent är bekant med kvantitetsteorin, som på flera ställen i boken i stället kallas ”den kvantitativa penningteorin”. I gängse svenskt ekonomispråk talar vi om real BNP, realränta och reala konjunkturcykelteorin, men i boken står genomgående ”reell”.

Sådana passusar är irriterande, men bortom dessa kvarstår huvudintrycket att det är en tankeväckande och läsvärd bok.

Bo Sandelin

Professor emeritus vid Göteborgs universitet